

Дзвоник

№ 144

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 12 рік видання, квітень, 2019 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 144, 2019 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Уляна КРАВЧЕНКО

Воскресіння

В цей день, в цей третій день
і голубинь небес
і яра зелень трав,
і біла віточка вишень –
все каже нам:
Воскрес! Воскрес!

В цей день, в цей третій день
і правда і любов
перемогли брехню і люту злобу
і встав
Ісус Христос
у славі
з гробу!

У храмі з блисків і блакиту
знімається віток зелена хоругов!
На стебелинах зависло срібло рос
і квіти білі, як алмаз,
схилились перед Божим Сином
і гомонять. Воскрес Христос!
Прийняті, нещасні, радіймо враз!

Хай шезне туга...
Берім сьогодні шати ясні
і крашанки червоні
у долоні,
і стрічаймо друга,
вітаймо брата:

Воскресла правда на хресті розп'ята...
Хоч бачимо свій шлях у тернах,
але ми знаємо, по днях страждань
Голгофи –
йде Воскресіння день!

Ми сміло ставимо життя чоло –
для нас срібні дзвони дзвонять джерело.
Для нас лунає великодній дзвін: –
Христос Воскрес!

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

На рябому коні прилетіла весна...

На рябому коні прилетіла весна,
Снігу сорок лопат їй прикидало плечі.
На рябому коні що везла – не везла,
Але дещо і нам привезла для малечі.

Привезла щавелю для зелених борщів,
В білій хмарі дощу привезла на Великдень.
З нею зайчик приїхав на теплій щоці,
І виглядує зайчик, поки йому видно.

Горобцям привезла по три пуди зерна,
По два пуди зерна їх сусідам – синичкам.
Снігурам – по пуду, аби кожен з них знав,
Як в снігах зимувать і як жить на позичках.

Прилетіла весна на рябому коні,
Снігу сорок лопат привезла для годиться.
І мені привезла все, що треба мені,
Але що привезла, не скажу, – таємниця.

Петро ВОЛИНЯК

Що одна писанка наробила

У хаті ще було напівтемно, як мама вже розбудила Наталю.

– Уставай, Наталю, – каже мама, – бо вже час до церкви йти паски святити. Хіба ти забула, що Великдень сьогодні?

Наталя зараз же і встала. Швиденько почала вмиватися. А вмивалася не так, як завжди: помилася водою та милом, а потім ще й писанку взяла, умочила її у воду, а тоді личко нею потерла. Вона вже давно знала, що перший раз на Великдень треба писанкою чи крашанкою вмиватися. Хто писанкою на Великдень умивається, той завжди буде рожевенький і здоровий!

Ще й сонечко не сходило, як Наталя з мамою й татом пішли до церкви. По дорозі вони зустріли маленького хлопчика, що йшов до церкви із своєю мамою.

– А покажи, мені, Наталю, свої писанки, – попросив хлопчик.

Наталя сіла на травичці і розгорнула хустинку з писанками та крашанками. А вони були такі гарні, що весь світ звеселили: всі і все хотіло на них подивитися.

Першими прилетіли дві пташечки. Сіли вони на вербову гілочку і защебетали:

– Христос воскрес! Христос воскрес! Христос воскрес! Ах, які хороші писанки в Наталі!

А з-за горбика сірий вухастий Зайчик виглянув.

Як відомо, усі зайчики великі боягузи: зайчик боявся Наталі, боявся хлопчика, боявся пташечок навіть... То він тільки голову вухату пока-

зав із-за горбка. Дуже боявся, щоб його довгих вух ніхто не побачив. Він їх хотів до землі притулити. Прихилив одне вушко, а друге не слухалося і стирчало над зайчиковою головою. Ніби підслухувало, про що Наталя з хлопчиком розмовляли.

Захотіло й Ясне Сонечко на ті писанки подивитися. Викотилось воно на небо та й собі позирає.

А люди йдуть та й ідуть до церкви! А коли в церкві в усі дзвони задзвонили, то Наталя із хлопчиком згадали, що їм же треба до церкви поспішати, писанки святити.

Дуже вони квапились та одну писанку й забули взяти. Як побачили всі звірі і птахи, що писанка залишилась, то вони всі гуртом до неї! Першою прискочила Білочка Хвостата. Другим підбіг Зайчик Вухастий, а тоді й пташечка прилетіла. І всі раділи та тішились писаночкою. Навіть квіточки посміхалися весело, на писаночку дивлячись. А Сонечко і собі із-за біленької хмарки визирало і всім тепло посилало та радісно посміха-

лося.

І все говорило:

– Христос воскрес! Христос воскрес! Христос воскрес!

А дзвони з церкви відповідали:

– Воістину воскрес! Воістину воскрес! Воістину Воскрес!

Так гарна дівчинка Наталочка своєю писанкою весь світ звеселила.

Людмила ДОРОШ

Кульбабка

Це було дуже давно, коли землю вкривали густі пишні трави, а розчісували їх буйні вітри. Якось весною в тіні однієї кам'яної брили з-під землі несподівано вибилася нова квітка. Поки вона росла, всі зацікавлено гадали: що ж то за рослина? Ніхто не знав, як вона називається, навіть вітер, для якого жоден куточок світу не був таємницею. Квіточка була невигаблива, маленька, але з досить міцним стеблом. Хоча промені сонця і потрапляли під розлогу брилу не часто, рослина тягнулася до світла, потихеньку росла і якось одного дня вона вже назбирала достатньо сил, щоб показати світу свою голівку-квіточку – вона мала безліч тоненьких жовтих пелюсток, таких жовтих, як сонце.

– Та це ж сонце в мініатюрі! – захоплено процвірінкав горобчик. Він навіть з цікавості обережно наблизився до неї, але не дуже близько: а що, як це дійсно маленьке гаряче сонце?

Поступово квіточка, а звали її кульбабка, знайшла собі багато друзів, але найбільшим її другом стало Сонце, яке вважало її якоюсь дуже далекою родичкою. Та і як же могло бути інакше? Вона ж так схожа на нього.

Що не знало Сонце – це те, що життя його новознайдені родички було коротким. Кульбабка під його теплими променями почала дозрівати і через деякий час всі побачили, як поступово її пелюстки почали в'янути і згинатися. І хоча стебло було міцним, а квітка – веселою, всі знали правила природи – скоро квітки не стане.

Як не хотіло втратити Сонце свою нову подругу! Воно стало ще уважнішим до неї, гріло ще сильніше землю, – це була вже середина літа, – але ніщо не допомагало. Кульбабка втратила всі свої пелюстки... Але яке

диво! На їхньому місці з'явилися невеличкі пухасті волосинки вкриті згори невеличкими, теж напівпрозорими, шапочками. Їх було так багато, що голівка кульбабки стала схожою на пухнастий напівпрозорий м'ячик.

Якось, коли буйний вітер мчав до Сонця розповісти йому останні новини зі світу, тоненькі волосинки кульбабки не витримали і відірвалися від голівки.

– Куди ж ви? – стривожено закричало услід їм Сонце. – Ми ж навіть не попрощалися!..

Але вони вже й не чули його і, стривожені вітром, летіли все далі й далі. Адже парашутики, які їх покривали, тримали волосинки у повітрі, не даючи впасти.

– Спинися, вітре! – заблагало Сонце. – Ми ж втрачимо її.

І вітер спинився, та дарма, – парашутики поспускалися десь у густу траву, і їх вже не можна було знайти... Без веселої жовтої кульбабки Сонцю стало якось самотньо і сумно, та що воно могло зробити? Посумніла і синя хмаринка, яка теж встигла потоваришувати з кульбабкою, і заплакала...

Але той літній дощик напоїв спраглу землю, і

так тоненькі волосинки з парашутиками не загинули, – вони знову проросли, і незабаром уже ціла галявина жовтих квітів знову усміхалася сонечку і вітру, хмаринці і горобчику. І хоча це сталося дуже давно, відтоді нічого не змінилося: вітер розвіює кульбащині парашутики по всьому світу, і якщо колись вона була одна-однісінька на світі, то зараз її діти і діти її дітей густо встеляють землю, радуючи не тільки Сонце, а й людей. Тому що мають багато вітамінів та лікарських речовин, а ще допомагає бджілкам у їхній роботі. Кульбабковий мед – такого ж жовтого насиченого кольору, як і вона.

Дмитро ЧЕРЕДНИЧЕНКО

ПИСАНКА

Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Гривастого коника
Намалюю.

Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Соловейка-любчика
Намалюю.

Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Різьблену сопілоньку
Намалюю.

А сопілка буде грати,
Соловейко щебетати,
А гривастий кониченько
Славно танцювати.

РУЩНИК

Я в садочку сиділа,
Рушник вишивала.
Мені ружа світила,
Мені шить помагала.

Сюди-туди голка,
Сюди-туди нитка,
Отут буде листя,
Отут буде квітка.

Я в садочку сиділа,
Рушник вишивала.
А півні мені піли,
Мені шить помагали.

Сюди-туди голка,
Сюди-туди нитка,
Отут буде гребінь,
А отут борідка.

Я в садочку сиділа,
Рушник вишивала.

Вгорі вишня висіла,
Мені шить помагала.

Сюди-туди голка,
Сюди-туди нитка,
Отут буде хвостик,

А отут ягідка.
Як зацвів мій рушник,
Заспівав мій рушник,
Вишні очі вбирають,
А я в боки та співаю:

Сюди-туди голка,
Сюди-туди нитка.
Як рушник повішу,
Хата буде квітка.

СОНЕЧКО

Побіжу на луки,
Підніму я руки,
Ними замахаю,
Полечу до гаю,
Куди сонечко сідає,
Діжу учиняє,
Діжу учиняє,
Хліб випікає.
Я візьму під крильця
Ясну паляницю,
Принесу до хати,
З нею буду спати,
Рано в луки вийду –
В луках стане видно.

ТАНОК

Коло хати вишні зацвіли,
Кругом хати танок завели.
Світись, наша хатонько,
Ясен-цвіт,
Цвіти, наша рідная,
Скільки й світ.
Стали вишні хату наряджать,
Стала хата вінець надівать.
Світись, наша хатонько,
Ясен-цвіт,
Цвіти, наша рідная,
Скільки й світ.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

(Продовження з попереднього числа)

12. Як Панас Гусопас Довбуша з темниці спас

Панас Гусопас вислухав опришків, а потім промовив до них:

– Браття опришки! Ми з Міклошом зістанемося поміж вами, будемо вашими братами, але вашим отаманом я не буду! Ви обрали б мене за отамана тільки тому, що я завжди міг би вас нагодувати і напоїти, а справа опришівська не їсти й пити, а панів бити та нашому бідному брату допомагати, чи не так?!

– Правда, правда! – крикнув радо сивоголовий вуйко.

– Правда... – похилили голову засоромлені опришки.

– Ну, браття опришки, ви погуляйте собі далі, а я піду нашого отамана з тюрми визволяти.

– Ми теж підем з тобою!

– І ми з тобою!

– Ми ж йому присягали!

– Він наш отаман!

– Він наш батько! – кричали збуджені вином та горілкою опришки.

– Ач, які ви вірні Довбушеві, а півгодини тому зрікалися його, як апостол Петро Ісуса Христа...

– Визволяти Довбуша я піду сам, навіть Міклоша не візьму з собою, – сказав Панас і почав переодягатися у стрій пана Івана Колопана.

– Хай Бог тобі помагає! – благословив Панаса сивоголовий вуйко.

Панас відійшов трохи вбік за куці, звідки його не було видно, бо не хотів так просто зникнути на очах ватаги опришків, кинув перо під ноги і ось він уже в Сігетґарді!

Йде зодягнений у панській одежі, а люди кланяються йому, наче графові якомусь, жebraки руки до нього простягають – милостині просять, але звідки він дасть їм, як в нього ні крейцаря в кишені. Вийшов на майдан серед міста, а там бачить – майстри шибеніцю піднімають.

– Що ви тут, люди добрі, робите? – питає майстрів.

– Видно, що ви, паночку, не з Сігетґраду, – каже один із них.

– Майструємо гойдалку! – каже другий.

Панасові тільки мороз спиною поліз, згадавши, що і він трохи не погойдався на такій гойдалці.

– Опришка вішати-муть!

– Якого опришка?

– Довбуша Олексу з Верховини.

– Коли?

– Та зараз, після обіду, – відповіли йому майстри.

Походив собі Панас містом і вліво, і вправо, надивився на всяку всячину, бо він ще в місті не був ніколи, аж враз чує, що

б'ють барабани, сурмлять сурми, люди товпляться котрий поперед котрого...

– Ведуть Довбуша!

– Довбуша ведуть!

– Вішати будуть! – гомоніли люди.

– Помилуй Господи його душу!

– Добро робив людям!

– Відпусти йому гріхи, Господи!

– Прийми його до Твого царства! – молилися інші.

Підвели Олексу Довбуша до шибениці, підняли на підвищення і почали читати смертний вирок:

– Засуджено на смерть опришка Олексу Довбуша за те, що обікрадав панів, палив їхні маєтки та...

– Стійте! – крикнув Панас Гусопас.

– Хто посмів?! – розсердився суддя.

– Я! – відповів сміло Панас.

– Хто ви такий? – пом'якшав суддя, побачивши Панаса в панській одежі.

– Я Панасус Гусопасус – перший міністр його пресвітлості, преясності та превеличності Короля Царіуса Цезаріуса Гуцуліуса Шостого – государя Верховинії, Чорногорії, Говерлії, Минчулії та інших пресвітлих королівств!

Як почули такий титул, люди попадали на коліна, урядники вклонились Панасові до пояса, а найвище панство познімало шапки та повставало на ноги.

– А з яким ви ділом у наших краях?

– Мій государ Король Царіус Цезаріус Гуцуліус Шостий – володар Верховинії, Чорногорії, Говерлії, Минчулії та інших пресвітлих королівств, наказав мені, щоб я своєю рукою повісив розбійника Олексу Довбуша, який украв від нього кобилу!

– Ну то прошу пана Панасуса Гусопасуса повісити злодія чимскоріш, а потім запрошуємо вас до нас на бенкет.

– З великою приємністю! – відповів Панас.

– Ану звільніть дорогу його величності! – кричали військові, що стерегли Довбуша.

Панас підійшов до Довбуша, підморгнув йому, кинув перо під ноги і враз їх не стало.

– Що це?! – випучив очі суддя.

– Де вони? – крикнули офіцери.

– Гвалт! Гвалт!

– Нечиста сила! – хрестилися люди.

– Диво Господнє! – заперечували їм інші.

– То був сам дідько!

– Пропасник!

– Ангел Господній!

– Архангел Гавриїл...

(Далі буде)

Ірина СОНЕЧКО

На що схожі букви

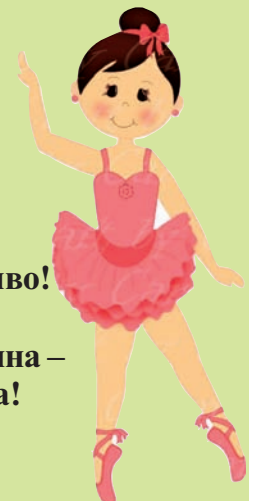
Щщ

Наче щітка, буква щ
Бруд почистила з плаща.
Щ в щетинках, мов їжак,
Тож і чистить гарно так!

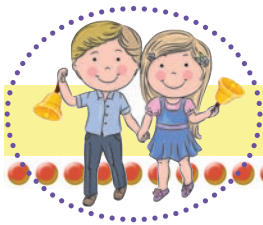
Юю

Сказала гордо буква Ю:
– Я наче з обручем стою,
Тож хочу в цирку виступати,
В мій обруч буде лев стрибати!

Яя

Буква Я пишалась: – Диво!
Я така завжди красива!
Ніжка вбік, рівенька спина –
Ніби справжня балерина!

Славетні українці

Соломія Крушельницька

Ще за життя вона була визнана найвидатнішою співачкою світу.

Успіхи Соломії Крушельницької на оперних сценах світу були успіхами і визнанням української музики й мистецтва.

Соломія Крушельницька народилася 23 вересня 1872 року в селі Білявинці, нині Бучацького району Тернопільської області, у сім'ї священника. Сім'я Крушельницьких походить із шляхетного й старовинного українського роду. Вчитися музики Соломія почала з шести-семи років. Була наділена більшими здібностями, ніж інші її брати та сестри.

Мати, бачачи захоплення Соломії грою на фортепіано, ніколи не відривала її від занять. Батько також долучався до музичного виховання дітей, організувавши домашній хор, у якому брали участь усі вісім дітей.

Соломія почала їздити на уроки музики до Тернополя, де навчалася гри на інструменті у голови польського музичного товариства «Лютня» Владислава Вшелячинського.

Основи музичної підготовки отримала в Тернопільській музичній школі товариства «Приятелі музики».

Музичну освіту Соломія продовжила у 189 році в Львівській консерваторії Галицького музичного товариства.

У консерваторії її учителем був знаменитий тоді у Львові професор Валерій Висоцький, який виховав плеяду відомих українських та польських співаків.

Титул найвидатнішої співачки світу Соломія Крушельницька отримала ще за життя. Оперними партіями у її виконанні захоплю-

валися глядачі у величезній кількості європейських міст, Крушельницькій присвоєно звання «вагнерівської примадонни 20 століття». Співати на одній сцені з уродженкою маленького українського села вважали великою честю імениті виконавці 20 століття.

Критики відзначали, що Крушельницька просто народжена для сцени, її дивовижне сопрано володіло майже гіпнотичним ефектом. Голос Крушельницької здатний був розвеселити будь-яку засмучену людину або змусити плакати веселу, в залежності від виконуваної пісні. Дивовижний голос співачки на провідних світових сценах розповідав здивованій публіці про її рідну країну.

Згідно з оцінками критиків, успіх Крушельницької на оперних сценах був не чим іншим, як визнанням української музики та вокального мистецтва. У свої концерти Крушельницька обов'язково включала кілька номерів з українськими народними піснями. Ці пісні співачка виконувала завжди, коли публіка викликала її на біс.

На всі гастролі знаменита співачка брала з собою видання

«Кобзаря» Шевченка. Любила Крушельницька виконувати покладені на музику Миколою Лисенком твори великого поета;

Українські пісні Крушельницька ніколи не виконувала в перекладі, хоч володіла 8 мовами.

Померла Соломія Крушельницька 16 листопада 1952 року у Львові, де і була похована поряд з могилою свого друга і наставника Івана Франка.

22 серпня 2010 року у Тернополі відкрили монумент С. Крушельницькій, що став першою та єдиною у світі парковою скульптурою прими у повен зріст.

Великодні ігри та забави

За повір'ям, хто скуштує по шматку від дев'яти різних пасок – цілий рік буде щасливим. Отож, хтось для того, аби обмінятися великоднім хлібом та крашанками, а хтось – щоб пограти у традиційні великодні ігри і поспівати веснянок, – збираються на Великдень біля церкви, відбувши вдома родинний святковий обід.

Жучок

Це суто великодня гра, вона символізує безкінечний рух сонця і вічне життя.

Хлопці й дівчата стають парами в довгий ряд. Руки в парах схрещують особливо (так, як на «стільчик»). Маленьку дитину запрошують бути «Жучком», роззувають і двоє дужих хлопців водять її по тому «чарівному місточку». Ті пари, по котрих уже пройшовся «Жучок», швиденько біжать наперед і там знову стають. Таким чином, якщо грають біля церкви, – обходять довкола храму.

Ой ходить жук по жучині, а жучиха
по драбині,

Грай, жуче, грай!

Грай, жуче, грай

На жучкові опанчина, а сам жучок,
як дитина.

На жучкові черевички, а сам жучок
невеличкий.

А хто хоче жучка грати, треба йому
паску дати.

А ми того рік чекали, щоби нині жучка
гнали.

А ще будем рік чекати, щоби того
жучка грати.

Гаївка 1

Дівчата і хлопці беруться за руки і водять танок навколо церкви у вигляді шнура або крученого танцю. Це коли останній переходить зразу під руку між третім і четвертим та веде за собою аж до першого ведучого танцю, – і так уже стає останнім у танці. Гаївку водять доти, поки дівчат усіх не назвуть на ім'я.

*«Летить хмара паперова,
Гарна дівка Іванова.
Гарна, гарна, гарно ходить,
За собою хлопців водить:»*

*То Михайла, то Степана,
Ото з неї дівка файна!»*

(Співають ті ж слова, тільки міняють імена батьків)

Наприклад: *летить хмара паперова,
гарна дівка Степанова* і далі за текстом.

Гаївка 2

Утворюють два кола. Одне коло – дівчата всередині. Друге – хлопці охоплюють коло дівчат.

(Дівчата ходять в один бік по колу й співають):

*«Ой, воротар, воротарю, відчиніть
нам ворітеньки.
Прийшли купці купувати та й не знають
котру брати.»*

Хлопці ходять у другий бік по колу й співають:

*«А ми стали та й думаєм,
До Ганнусі посилаєм.»*

Дівчина Ганнуса йде в коло хлопців.

Співають дівчата ті ж слова, тільки хлопці міняють слова дівчини. Наприклад, слова хлопців:

*«А ми стали та й думаєм,
До Наталі посилаєм.»*

Степан К. Д. ТРАЙСТА

ВІЙНА ТРИКУТНИКОНОСЦІВ

3. Димучі гори

Димучі Гори, під якими знаходилося Підкамічне Царство Короля Філіпа Фокули IV-го, можна б сказати, що було королівством великого характерника Аскольда Гербіла, чи Великого Гербіла, як звали його в народі, бо про нього по цілій Трайстарії ходили різні легенди, поговори, перекази та небилиці, але хто знав, скільки з того було правдою, а скільки видумом творчого народу Трайстарії.

В одних з таких усних народних творах Аскольд поставав сильним чаклуном, який умів зупиняти кров, заговорювати біль, загоювати рани, воскресати мертвих, ловити кулі голими руками, ходити по воді та вогню, годинами перебувати під водою чи закопаним під землею, ставати невидимим, гіпнотизувати, з'являтися у кількох місцях водночас, викликати страх, бачити майбутнє, знаходити скарби. Одним словом, умів робити все!

Окрім цього характерник Аскольд Гербіл міг керувати погодою, мов будь котрий із солонарів чи мольфарів: накликати чи проганяти хмари, дощ, грозу, зупиняти град, а ще кажуть, що над усе любив бавитись громовицею та блискавками.

Але мало хто з людей бачив його, бо хто

підійметься на Димучі Гори тільки так, заради прогулянки чи просто, щоб зустрітися з великим характерником?

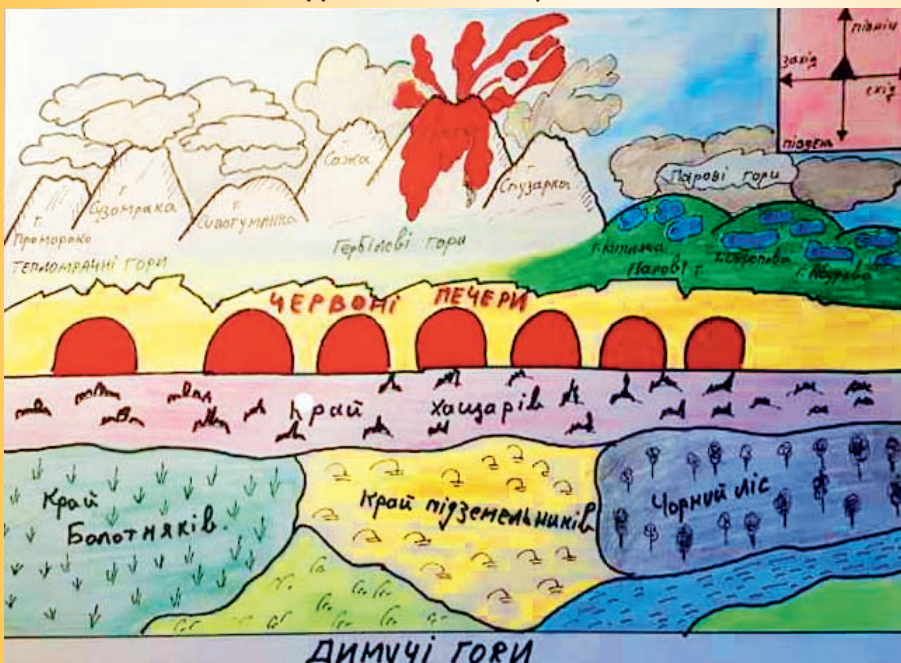
Люди не відали, що Аскольд Гербіл міг перекинутись на вовка і блукати Диким Краєм, на орла і літати понад Трайстарією, чи на великого коропа і плавати округ островів Солодкого Моря, а ще багато дечого не знали трайстарійці про характерника, який жив у Димучих Горах разом із драконами, балаурами, шарканями, летючими зміями, вогняними павуками, димучими совами та іншими птахами, тваринами та плазунами, що любили вогонь, дим та пару.

Мало коли людська нога піднімалась стежками Димучих Гір, хіба коли характерник запрошував когось до себе в гості, бо він був дуже гостеприємним і любив гостей, а інакше тільки шарканокради добирались крадькома, щоб красти малюків драконів, балаурів та шарканів, яких вирощували, приборкували (дресували), а потім продавали варошанам для забави, охорони та різних праць. Правда, одні з малюків йшли прямо на смерть, бо з їх крові, кісток та інших органів ворошанські алхіміки виробляли різні ліки, які виліковували будь-яку хворобу і могли продовжувати вік людям, які платили за них шалені гроші.

Характерник знав добре, коли ті приходили на лови, але закривав очі, нібито не знав, бо інакше не вистачило б місця всім оцим тваринам на Димучих Горах.

Окрім шарканокрадів у Димучі Гори приходили босоркані, ворожілі та чародії збирати різні трави, гриби та дикі ягоди, на яких ворожили та виробляли з них різні мазі та напої, але ці «дофторки» сміли підніматись тільки на Парові Гори: Абурову, Окропову та Киплячу, бо тільки на оцих східних горах росли трави, кущі та гриби.

З оцих гір піднімалась вічна густа пара, бо тут знаходилися теплі озера: на

Горі Абуровій теплі озера – Теплиця, Літепло, Калдуца та Водиця, на Горі Окроповій гарячі озера: Ф'єрбинта, Клокот, Кипловода, та три киплючі озера на Кипучій Горі – Бульбукове, Вулканове та Невидиме. Води цих озер були лікувальними і навіть цілющими, і завдяки їм над цими горами стояла вічна пара.

А Гербілеві Гори, які височили зі сходу на захід після Парових гір і були найвищими зі всіх Димучих гір, мало хто й смів підніматися туди. Люди їх називали Вулканами, бо колись тут, на цих горах, стояла кузня бога Вулкана, якого вже нема давно. Люди забули його, як і всіх інших богів, відколи покинули язичництво і почали поклонятися Пресвятому Трикутнику, а характерник Гербіл був саме одним з найсвятіших його пророків. Тому коли сердився на грішний народ – наказував Горі Кратер, найвищій з Гербілевих гір, щоб та викидала вогняну густу рідину, попіл, пару й уламки гірських порід, а коли був спокійним, то вона тільки диміла, так само, як гори Спужарка та Сажа, що стояли по обидві її сторони – Спужарка на сході, а Сажа – на заході. Саме з нутроців цієї гори народжувалася підземна Річка Вулканія, яка протікала спочатку на захід, в напрямок Льодяних гір, а потім поверталась на схід, протікаючи крізь Підкамінне Королівство Короля Філіпа Фокули IV-го.

Далі на захід, аж до самих Льодяних Гір, простягалися Теплобрачні Гори, які були досить гарячими, але знаходились поблизу Льодяних гір, які охолоджували їх, тому над ними вічно дрижав теплий сивий туман. Ці гори, так само, як і Парові та Гербілеві Гори, складались з трьох гір: Промороки, Сизомрачки та Сивотуманки.

По той бік гір, на північ, не спускався ніхто, бо там знаходились бездонні прірви, до яких наближався рідко сам характерник, хоча добре знав, що одні з них не були тільки отворами до неба Підкамінного Королівства.

(Далі буде)

Великодні прислів'я та приказки

Не я б'ю – верба б'є, за тиждень Великдень. (Так приговорюють у Цвітну (Вербну) Неділю, б'ючи когось вербою-лозою.)

День свят, а тиждень заходу. (До Свята готуються цілий тиждень.)

Шити-білити: завтра Великдень. (Перед Великоднем, пов'язаним з весною, прибирали хату, подвір'я, було багато роботи.)

Не щодень – Великдень. (Не кожен день буває святовим і радісним.)

Не кожен день Великдень, а хліб не паска. (Не кожного дня свято або щастя.)

Раз у рік Великдень. (Свято буває не кожного дня.)

На Великдень цілюються, а на Різдво ні. (Так за народними звичаями)

Коли не прийду до церкви, то все паски святять. (Про людину, що приходить до церкви лише на Великдень.)

На Великдень сорочка хоч лихенька, аби біленька, а на Різдво хоть сирова, аби нова. (За народними звичаями на Різдво одягають новий одяг, на Великдень – має бути чистим, білим.)

Дороге яєчко – к Великому дню. (Крашанки та писанки – обов'язковий атрибут Великодня.)

Де ще той Великдень, а він уже з крашанками носиться. (Про хвалька або такого, що все робить не в пору.)

Іж Ковбаску, поки Паска. (На Великдень готували багато м'ясних страв.)

Байдуже паски, аби порося. (Для тих, хто любить м'ясні страви)

Добра паска, як є ковбаска. (Після Великого посту їдять м'ясні страви.)

Рохкай, пацю, рохкай, іще не Великдень. (Про звичай робити ковбаски на Великдень)

Поживитися, як Сірко паскою. (Зовсім не поживитися, бо паскою собак не годують.)

Годі з болота паску спекти. (Паску печуть не з абичого, а з пшеничного борошна.)

У сироти тоді воскресна неділя, як вона сорочку білу наділа. (Нею не опікуються, а біла сорочка у неї є рідкістю, як і Великдень.)

Віддасть на Рахманський Великдень. (Не віддасть ніколи. За народними віруваннями, рахмане – легендарний (таємний) народ.)

Чужа ласка – сироті Великдень. (То дуже рідко трапляється, тому кожен раз – свято.)

Карло КОЛЛОДІ

Пригоди Піноккіо

(Продовження з попереднього числа)

XXXII. У ПІНОККІО ВИРОСТАЮТЬ ОСЛЯЧІ ВУХА, А ЗГОДОМ ВІН ОБЕРТАЄТЬСЯ НА СПРАВЖНЬОГО ОСЛА І НАВІТЬ ПОЧИНАЄ РЕВТИ ПО-ОСЛЯЧОМУ

Що то була за прикра несподіванка? – звичайно, спитаєте ви.

Так-от, мої любі маленькі читачі, прокинувшись, Піноккіо, як завжди, почухав голову. І раптом він помітив, що його вуха вирости більш як на долоню.

А слід нагадати, що в дерев'яного хлопчика вуха зроду були манюсінькі-манюсінькі, такі манюсінькі, що простим оком і не побачиш. Уявіть собі, як він здивувався, помітивши, що його вуха за одну ніч вирости і стали довгі, як дві очеретяні волоті.

Піноккіо відразу кинувся шукати дзеркало, але не знайшов. Тоді він налив у корито води, заглянув туди і побачив щось таке, чого не бачив ніколи: своє відображення, прикрашене чудовими осялячими вухами.

Мабуть, не треба описувати всього болю, сорому і розпачу, які охопили нещасного Піноккіо.

Він почав плакати, голосити, битися головою об стіну. Але що більше він бідкався, то швидше росли його вуха, а кінчики їх вкрилися волоссям.

Почувши розпачливі зойки, до кімнати ввійшов гарненький Ховрашок, що жив поверхом вище. Побачивши дерев'яного чоловічка в такому відчаї, він стурбовано спитав:

– Що сталося, мій любий сусідо?

– Я захворів, любий мій Ховрашку, дуже захворів. Це небезпечна хвороба. Ти вмієш вимірювати пульс?

– Трошки.

– Перевір, будь ласка, чи в мене часом не лихоманка?

Ховрашок простяг праву лапку, помацав у Піноккіо пульс і сказав зітхаючи:

– Мій друже, мені дуже прикро, але я мушу сказати тобі неприємну річ.

– Яку саме?

– В тебе страшенна гарячка.

– Що це за гарячка?

– Та, яку називають осялячою.

– Не знаю такої, – відповів дерев'яний хлопчик, хоча одразу зрозумів, про що йдеться.

– Тоді я тобі поясню, – сказав Ховрашок. – Знай, що за дві-три години ти вже не будеш ні дерев'яним, ні справжнім хлопчиком...

– А ким же я буду?

– За дві-три години ти станеш справжнісіньким ослом, як і всі ті, що тягнуть візки і носять на собі капусту і салату на базар.

– О горе мені, горе мені! – залемтував Піноккіо, схопившись руками за вуха.

Він смикав їх, тер, крутив, ніби вони були чийсь, а не його.

– Любий мій, – заспокоїв його Ховрашок. – Нічого не вдієш. Така твоя доля. У книзі мудрості записано, що всі ледачі діти, які відмовилися від книжок, школи, навчання і марнують свої дні в забавках та розвагах, неминуче рано чи пізно обертаються на отаких маленьких ослів.

– Невже це правда? – схлипуючи, запитав Піноккіо.

– Більше ніж правда. Тепер уже пізно плакати. Треба було думати раніше.

– Я не винен. Це все Гнотик.

– А хто цей Гнотик?

– Мій товариш по школі. Я хотів повернутися додому, хотів бути слухняним, хотів учитися далі, бути прикладом для інших, а Гнотик мені сказав: «Навіщо тобі це нудне навчання? Навіщо тобі ходити до школи? Поїдемо краще зі мною до Країни розваг. Там не треба буде вчитися, ми гратимемося з ранку до вечора і нам завжди буде весело».

– Чому ж ти послухався порад цього поганого друга, несправжнього товариша?

– Чому? Тому, мій Ховрашку, що я дерев'яний хлопчик без глузду і без серця. Ох, коли б я мав хоч крихітку серця, я ніколи не покинув би своєї доброї Феї, яка любила мене, мов мати, і яка так багато зробила для мене! І тепер би я вже не був дерев'яним хлопчиком, а був би розумним, як усі інші діти. Та я зустрівся з Гнотиком, хай йому всячина! Зараз я йому скажу кілька слів!

І він попрямував до дверей. Але, згадавши, що в нього осялячі вуха, схаменувся: йому було соромно показуватися привселюдно. То що ж він надумав? Узяв великий ковпак і натягнув його на голову аж до носа.

Потім вийшов шукати Гнотика, щоб поквитатися з ним. Шукав його на вулицях, на площах, у театрах, усюди – і не знайшов. Питався про нього у перехожих, але Гнотика ніхто не бачив.

Тоді Піноккіо пішов до його дому. Постукав у двері.

- Хто там? – спитав Гнотик.
- Це я, – відповів Піноккіо.
- Почекай трохи, я відчиню.

За півгодини двері відчинилися. Уявіть собі здивування Піноккіо, коли він побачив свого друга Гнотика в ковпаку, натягнутому аж до самого носа.

Побачивши таке, Піноккіо відчув жаль до друга і подумав одразу: «А що, коли він захворів на таку ж хворобу? Може, і в нього осячка гарячка?»

Вдавши, що нічого не помітив, він спитав веселенько:

- Як живеш, мій любий Гнотику?
- Чудово. Як миша у головці сиру.
- І це ти кажеш правду?
- А чому б я мав тобі брехати?
- Вибач, друже, але чому ж ти тоді натягнув на голову ковпак, що закриває твої вуха?

– Так наказав мені лікар, бо в мене болить коліно. А ти, любий дерев'яний хлопчику, чому носиш такий самий ковпак, та ще й натягнув його до носа?

– Так мені наказав лікар, бо я подряпав собі ногу.

- Ох, бідний Піноккіо!
- Ох, бідний Гнотику!

Після цих слів запала тривала мовчанка, друзі насмішкувато зиркали один на одного. Нарешті дерев'яний хлопчик промовив до свого товариша улесливим і хитрим голоском:

- Скажи-но мені, любий Гнотику: чи боліли в тебе коли-небудь вуха?
- Ніколи! А в тебе?
- Ніколи! Але цього ранку я відчув гострий біль у вусі.
- Я теж.
- І ти теж? А яке вуха в тебе заболіло?
- Обоє! А в тебе?
- Обоє. Може, це така сама хвороба?
- Боюся, що так.

- Зроби мені ласку, Гнотику.
- Охоче. Від щирого серця.
- Покажи мені свої вуха!
- Чому б ні? Але спочатку покажи свої.
- Ні. Ти перший покажи.
- Ні, любий! Спочатку ти, а потім я.
- Тоді домовимось, як добрі друзі, – запропонував дерев'яний хлопчик.
- Гаразд, домовимось.
- Знімимо шапки разом: згода?
- Згода!
- Увага! – Піноккіо почав голосно лічити. – Один! Два! Три!

На «три» хлопці скинули ковпаки і підкинули угору. Тут сталося неймовірне. Піноккіо і Гнотик, побачивши, що обидва вони вражені тією самою хворобою, замість журитися та сумувати, почали кепкувати з своїх довжелезних вух, а потім ще й реготатись.

Вони реготалися довго, аж за животи брались. Та раптом Гнотик замовк, захитався і, міняючись на виду, сказав:

- Допоможи, допоможи, Піноккіо!
- Що з тобою?
- Ой, біда! Я не можу встояти на ногах.

– Я теж не можу, – заридав Піноккіо і похитнувся.

З цими словами обидва стали рачки на землю і почали бігати руками й ногами по кімнаті. Поки вони отак бігали, їхні руки перетворились на ноги, обличчя видовжились і стали мордами, а спini покрилися світло-сірою шерстю з чорними цятками.

Але знаєте, яка мить була найтяжчою для обох друзів? Та, коли вони відчували, що ззаду в них вирости

хвосту. Знесилені від болю й сорому, вони спробували заплакати, нарікаючи на свою долю.

Але заплакати не змогли! Замість стогонів і нарікань з їхніх горлянок вилетіло осячке ревіння. Вони голосно заревли дуєтом:

- І-га, і-га, і-га!

Цієї миті постукали в двері і чийсь голос промовив:

- Відчиніть! Я Чоловічок, візник фургона, який привіз вас у цю країну. Відчиніть мерщій, а то біда вам буде!

(Далі буде)

Казки народів світу

Словацька народна казка

Диво у млині

Неподалік од містечка Домбрувна струмок крутив колеса великого млина. Там завжди панував рух. Воли довгою валкою везли до млина зерно, а потім одвозили борошно в сусідні села.

Мельник Маренський був дуже хазяйновитий чоловік. Уставав на світанку й працював не складаючи рук аж до смерку. А в жнива частенько й зовсім не лягав спати – знай лічив гроші, які йому платили за млино, і ховав їх у важкі дубові скрині.

Страшений скупий був отой мельник Маренський. Він і сам працював без відпочинку, і дружині та синові, а надто наймитові ніколи просвітку не давав. Не раз вони плакали, а бувало, що й сварилися з ним.

Мельник багатів з кожним днем. І чим більше срібних талерів клав він у свої дубові скрині, тим більшим скупієм ставав.

Якось випала дуже холодна зима. Крига скувала й Домбровське озеро і струмок, на якому стояв млин Маренського.

Немало бездомних бідняків пішло жебрати по хатах; частенько стукали вони до заможних господарів. Не минали й господу мельника. Але він і слухати не хотів їхніх прохань. Не дав і шматка хліба жодному біднякові, а гнав їх од хати, ще й називав приبلудами та дармоїдами.

Раз надвечір розгулялась хуртовина. Вихор так і вив, так і свистів у коминах, мороз білими квітами заснував шибки. А мельник розкошував собі в теплій хаті.

Раптом хтось несміливо постукав у двері, й на порозі став подорожній, весь запорошений снігом.

– Чого тобі? – сердито буркнув господар.

– Чи немає у вас якоїсь роботи для мене? – спитав подорожній.

Ой, як розлютився старий мельник! Гримнув, що взимку йому й самому нема чого робити, а наймит у нього тільки те й знає, що байдаки б'є.

Тоді подорожній попросився, щоб господар пустив його переночувати й дав трохи гарячої страви, бо він їде здалека, дуже стомився та зголоднів.

Мельник не схотів нічого й слухати.

– Нема в мене ані кутка, ні страви для такого приبلуди! – гарикнув він.

І наказав бідоласі вийти геть із хати й зачинити за собою двері.

Подорожній послухався, але підніс угору свою палицю, махнув ліворуч, махнув праворуч, щось пробурмотів і попрямував лісовою засніженою дорогою.

Вранці мельник зайшов до млина й остовпів з

переляку. На мішках з борошном і зерном, що рядочком стояли погід стінами, сиділи цілі табуни мишей.

Мельник аж за голову схопився. Все добро гине на очах! Аджі миші не залишать жодної зернинки... Що ж його робити?

– Рятуйте! – загукав він, став кликати жінку, сина, наймита. Та як тут рятувати? Миші не боялися людей і не думали тікати. Тоді обізвалася затуркана мельникова жінка:

– Це тобі кара за те, що ти прогнав отого бідолаху!

Зляканий мельник почав благати свого наймита:

– Біжи, Янеку, шукай того подорожнього, що я вчора прогнав. Це він таке зробив, не інакше! Прохай його, благай, нехай повернеться. Дай йому все, чого забажає, аби тільки прогнав цю нечисть. І тобі, Янеку, щось перепаде. Біжи щодуху. Аджі він за ніч далеко не встиг зайти.

Взяв Янек кожуха, насунув на голову шапку й побіг. Од млина до села вела пряма дорога.

Янек хутко знайшов подорожнього в хаті одного бідняка, який пожалів бідолаху та пустив переночувати.

Почав Янек просити й умовляти, щоб подорожній повернувся до них. Той устав, подякував господареві за ночівлю й пішов до млина.

Ой, як зрадів мельник! Кинувся його обіймати та цілувати. Просив пробачення, обіцяв, що дякуватиме довіку, що щедро заплатить, аби тільки той вигнав мишей із млина.

Подорожній загадав господареві, щоб той вирубав у кризі на озері ополонку, а сам махнув палицею праворуч, махнув ліворуч, стукнув нею об підлогу й щось пробурмотів.

І диво! – всі миші одразу побігли до нього.

Стукаючи палицею, рушив подорожній до дверей, потім у двір. Миші сунули за ним сходами, подвір'ям, потім дорогою до озера. А була їх сила-силенна.

Подорожній став над ополонкою і занурив палицю в крижану воду. І тут миші почали стрибати в воду. Геть усі пострибали і всі потонули. Жодна живою не залишилася.

Коли остання миша зникла в воді, мельник підбіг до подорожнього.

Обдарував його чим тільки міг, дякував без кінця-краю. Відтоді скупий мельник змінився. Добрий став і ласкавий до людей; нікого вже не проганяв із своєї хати. А миші більш ніколи не з'являлися.

? Відгадай ?

Спробуй, друже, відгадати,
Що за стрій у небесах:
Чи клубки пухкої вати,
Чи то пір'я з крупних птах,
Чи біжить овець отара?
Ні, пливуть це білі ...
(идеиx)

Народився із землі,
Зарум'янивсь на вогні
І з'явився на столі
До борщу тобі й мені.
(о!иx)

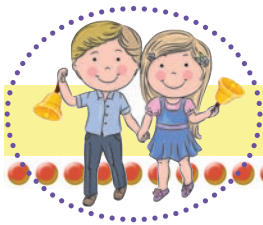
Хтось у лузі біля річки
Загубив барвисті стрічки.
Дощик вгледів, підібрав,
Небеса підперезав.

(Беселка)

Що за струмінь-водоспад?
В спеку кожен йому радий;
В нашім парку – гарний, гожий –
Веселить він перехожих.
В'ються вгору води потоки,
Краплі бризкають нівроку...
Знають Юля та Роман,
Ця загадка про...
(нетноф)

Воскресний дзвін

Слова Лесі Храпливої-Щур

Музика О. Клокун

C F C Dm G7 C

За - дзво - нив вос-крес-ний дзвін і роз-кри - лись кві-ти – йде на

Am F G7 C F

род з у - сіх сто - рін – як же не ра - ді - ти? Що Хри - стос вос-крес для

G7 C

нас, сон - це за - сі - я - ло, що нас - тав вес-

Dm F G7 C C

ня - ний час, зла зи - ми не ста - ло.

*Задзвонив воскресний дзвін
І розкрились квіти –
Йде народ з усіх сторін –
Як же не радіти?
Що Христос воскрес для нас,
Сонце засіяло,
Що настав весняний час,
Зла зими не стало.*

*Розспівалися пташки
Радісно-святково,
Вкрила гори і горбки
Знов трава шовкова.
На травиці веснянки
Там виводять в свято –*

*Не пізнати, чи квітки,
Чи в квітках дівчата?*

Творимо своїми руками

Великодні курчатка

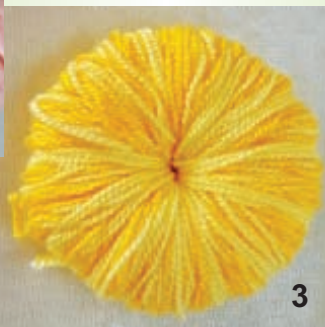
Дуже просто зробити чарівного пасхального курчатка з помпонами. Можна зробити пасхального курчатка з двох або з одного помпона.

Як зробити помпон з пряжі?

1. Для цього виріжте з картону два однакових кільця.

2-3. Складіть їх разом і обмотайте по колу пряжею в кілька шарів.

Ось що повинно у вас в результаті вийти.

4-5. Тепер розріжте заготовку для помпона по колу ножицями і перев'яжіть по центру ниткою. Вам залишиться тільки підрівняти помпон ножицями, щоб всі ниточки стали однакової довжини, щоб помпон був рівний і гарненький.

Якщо ви збираєтеся робити пасхального курчатка з двох помпонів, то вам треба буде зробити ще один помпон розміром трохи меншим для голови. Але можна обійтися і одним помпоном.

Великодні курчатка з одного помпона теж дуже мило виглядають.

Переконайтеся самі!

Переклад з рос. Л. ДОРОШ

Чолу святило вербу ?

(Сторінка народознавства)

Вербна неділя випадає на різні числа в році, але завжди святкується за тиждень до Пасхи або в шосту неділю Великого посту. Вербну неділю також називають Пальмовою неділею або Вхід Господній в Єрусалим. Згідно з християнським вченням, коли Ісус Христос в'їхав верхи на віслику у Єрусалим, люди стелили на його шляху пальмові гілки. Звідси бере початок звичай святити ці зелені гілки, який і дотепер зберігся в Ізраїлі. От тільки пальми не ростуть повсюди. Тому символом цього свята для віруючих в Італії стало оливкове дерево, у Франції – розмарин, а в Україні та в деяких інших сусідніх країнах – верба. Гілочки цієї рослини стали незмінною частиною свята ще з часів Київської Русі. Невідомо, хто і чому вибрав саме це дерево. Ймовірно, однією з причин було те, що верба є дуже поширеною у нашій зоні. До того ж вона раніше за інші дерева дає бруньки. Це дерево також згадується в Святому Письмі. Та й древні слов'яни вважали це пишне дерево священним. Напевно, ще відтоді з'явилась величезна кількість прикмет, традицій та звичаїв, пов'язаних саме із вербою.

Верба здавна супроводжує людські поселення й оселі. Вона завжди була вельми шанована серед нашого народу та залишилася одним з найулюбленіших дерев. Велося у давнину навколо верби водити молоду пару, хороводити молодіжним гуртам, співати гаївки при зустрічі весни. Під вербами молодь призначала побачення, освідчувалася в коханні. Вона є уособленням працездатності й родючої сили, а також жіночого смутку та вдівства. Разом з тим верба символізує ще й гнучкість, здатність легко приживатися в будь-яких умовах. Про це не раз писалося і співалося як колись, так і зараз. Дуже цікавим є ставлення наших прадідів до верби, як і до

води – як до символу здоров'я та життєвої сили. Можливо через те, що верба має особливі відносини з водою – її деревина виділяє специфічні речовини, які знезаражують, дезинфікують воду. Саме через це ще донедавна дерев'яні відра для збереження води робили саме із верби. В такій посудині вона довго зберігається холодною і свіжою. Верба також вважається чудовим лікарським засобом – нею лікували головний біль, пропасницю, ревматизм, шлункові захворювання тощо. Відварами вербового гілля знахарі лікували поранених князівських дружинників.

Цей рецепт перейняли і використовували запорізькі козаки. Верба широко застосовується у народній медицині й нині. Українці здавна використовують вербу, аби зняти з себе порчу, зцілитися, позбутися хвороби, очиститися. Вирішити проблеми з безсонням, допомогти у вирішенні важливих справ, навіть любовні проблеми вирішуються за допомогою верби. А посвяченим вербовим гілочкам приписують ряд сильних магічних властивостей: захищає хату, хлів, двір від

грому й пожежі, повеней та інших неприємностей. Господарів вона оберігає від злиднів та хвороб. Такою лозиною розганяли грозові хмари, вперше на весні виганяли худобу на пасовище, зупиняли пожежу, шукали воду для копання криниці та інше.

Верби над ставом є традиційною прикметою українського села. Напевне, через це її часто називають ще й одним із символів України. У багатьох українських селах у Вербну неділю садили гілочку свяченої верби. Вважалося, що така верба є особливо цілющою.

Посадіть і ви ніжну вербову гілочку. У сирій землі вона швидко пустить корінчики й виросте гарне дерево. Так ми збережемо наші традиції, наше оточення і такий гарний український символ.

Підготувала Ольга Сенишин

Пішаємося нашими дітьми!

Діти із с. Вишівська Долина, Мараморощина

Школярі гурту «Буковинка» на вшануванні пам'яті українського Кобзаря Тараса Шевченка